

Austatud lugeja!

Õigusloome läbipaistvuse ja selguse suunas

Justkui hea järjepidevuse märgiks kinnitas Vabariigi Valitsus minu ametisoleku kolmandal päeval eelnõude mõjude hindamise meetodika, et aidata parandada õigusaktide kvaliteeti ja täpsustada mõjude hindamisega seonduvat. Meenutuseks, et eelmine justiitsminister nimetas ametisse asudes esimeste märksõnadena just head õigusloomet, kaasamist ja õigusrahu. Kindlasti ootab õigusloomet tervikuna edaspidi ees rohkem analüüsi, samuti huvigruppide kaasamist ja seaduste või seadusmuudatuste mõjude uurimist. Mõõngem, et vahest on kiire õigusloome vajalik ja vältimatu, ent reegel võiks ja peaks olema rohkem kaalutletud ning põhjalikult kaalutud otsustusprotsess, mis eeldatavalt annab meile ka kvaliteetsema lõpptulemuse.

Selles valguses on hea meenutada eelmise Riigikogu poolt vastu võetud õiguspoliitika arengusuundasid aastani 2018, kus kohustatakse õigusloomes kaasamisele rõhku panema ja on ette nähtud selleks ka konkreetseid sammud. Samuti sai eelmisel aastal heaks kiidetud hea õigusloome ja normitehnika eeskiri.

Kohtumenetluse kiirendamisest

Lisaks kvaliteetsele õigusloomele vajame kindlasti ka piisavalt kiiret ning kvaliteetset kohtumenetlust. Seetõttu oleme püstitanud ühe ambitsioonika eesmärgina kohtumenetluse kiirendamise, mis poliitilise tahteavaldusena märgiti üles ka koalitsioonileppes. Selles lootuses ja vaimus on menetlusseadustike muudatustega tehtud hiljuti õige mitu sammu, mis kiirendavad kohtumenetlust, kõrvaldades menetluslikke takistusi ja andes kohtule rohkem võimalusi menetlust lihtsamalt läbida.

Viitasin juba ka kvaliteetsele menetlusele, mistõttu ei saa me ära unustada seda, et kohtumenetluse kiirus ei tohi tulla õigusmõistmise kvaliteedi arvelt. Kvaliteedi tõstmise eesmärgina on ministereerium alustanud piisavat kirge ja arutelusid põhjustanud kohtusüsteemi kvaliteeti toetavate muudatuste läbiviimisega. Muudatustega alustatakse 2013. aastal Harju Maakohtus ning järgnevatel aastatel on plaanis laiendada seda kõikidesse esimese ja teise astme kohtutesse ning investeerida õigusmõistmisesse täiendavalt vähemalt 4,5 miljonit eurot. Ma loodan, et selle tulemusena oleme 2015. aastaks õigusmõistmisele mõistliku aja jooksul oluliselt lähemal ja seda koos kvaliteetsete kohtuotsustega.

Põhiõiguste kaitsest

Lisaks kohtupidamisele ning sealsetele muudatustele on viimasel ajal ühiskonnas tõusnud ka küsimus isikute põhiõiguste ja -vabaduste kaitsmisest kriminaalmenetluses ning sellega seonduvalt ka kriminaalmenetluse läbiviimise kiiruse temaatika. Palju diskussioone tekitas kriminaalmenetluse seadustiku muutmise seaduse eelnõu, mis just neid teemasid puudutas. Vabariigi Valitsus ei toetanud kõnealust eelnõud esitatud kujul, kuid samas saab mõnda, et mitmed eelnõuga püstitatud teemad on olulised ja väärivad edasist tõsisist analüüsi.

Kuna isikute põhiõiguste ja -vabaduste kaitsmine kriminaalmenetluses on Justiitsministeeriumile oluline prioriteet, olemegi algatanud koostöös Tartu Ülikooliga põhjalikuma sellekohase analüüsi. Eesmärk on teada saada, kas kehtiv kriminaalmenetluse seadustik tagab põhiõiguste kaitsmise nõutud määral või oleks Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni ning põhiseaduse nõuete kohaseks täitmiseks vajalik läbi viia muudatusi. Et need analüüsid ei jääks pelgalt õigusteoreetiliseks, vaid omaks ka praktilist väärtust ning kajastaksid tänases menetluspraktikas tõusetunud probleeme, on kokku kutsutud ka temaatiline töörühm. Töörühma esimeseks ülesandeks on analüüsitava teemade täpsem piiritlemine ning hetke kõige pakilisemate põhiõigustega seotud menetlusprobleemide kaardistamine. Esimesi vahekokkuvõtteid töörühma tööst saab hakata tegema juba 2013. aasta alguses.

Kindlasti ei pretendeeri eeltoodu kõikehõlmavale teemaderingile, mis meid justiitsvaldkonnas lähiajal ees ootab. Küll saan lubada, et nii kirjapandu kui ka kõige muu osas olen avatud laiapõhjaliseks koostööks ning iga valdkonnas toimetava inimese panus Eesti õigussüsteemi parandamisel on väärtus, mida ühiselt saame nautida paremas Eestis. Edu meile kõigile uueks aastaks.

Hanno Pevkur, justiitsminister